

Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā sauszemes teritorijas rietumu malu 60 km garumā apskalo Baltijas jūras Rīgas līča ūdeņi. Šajā nelielajā piekrastes daļā atrodami dažādu tipu meži, pļavas, mitrāji un pludmales. Posmā no Ainažiem līdz Kuivīziem ir izveidots dabas liegums “Randu pļavas” ar randu jeb (tulkojumā no lībiešu valodas) jūrmalas pļāvām. Pie Vitrupes ietekas jūrā ir smilšu pludmale vairāku kilometru garumā. Savukārt pludmale uz ziemeļiem no Tūjas līdz Meleku līcim klāta oļiem un laukakmeņiem. Tās lielākā daļa ir dabas liegums „Vidzemes akmeņainā jūrmala”. Randu pļavas un Vidzemes akmeņainā jūrmala ir iekļautas Eiropas aizsargājamo dabas teritoriju — Natura 2000 vietu sarakstā.

Dabas lieguma „Randu pļavas” lēzenajā ainavā paralēli krastam izvietojušies nelieli kāpu pacēlumi mijas ar dažāda dziļuma iepļakām. Daudzviet kāpās iespējams ielīci un lagūnas. Šis reljefa īpatnības un jūras ūdens, kas vējā uzplūst krastam, augiem rada daudzveidīgus augšanas apstākļus. Tāpēc randu pļāvās aug gan saldūdens, gan sāļu augtņu augi un tās atgādina raibu mozaiku. Te atrodamas gandrīz 600 augu sugas. 37 no tām ir aizsargājamas un ierakstītas Latvijas Sarkanajā grāmatā, piemēram, purva mātsakne (jeb purva zirdzene), jūras rūpija, zemā mīkstpiene, jūrmalas pagauris. Šim sugām Latvijā ir zināmas tikai dažas atradnes. Jūrmalas pļāvās aug arī aizsargājamā rūgtā drudzenīte, purva diedzene, jumstiņu gladiola u. c. Parastā niedre un zilganais meldrs veido plašas audzes visā dabas lieguma teritorijā. Mazajos krasta līciņos pie randu pļāvām ir konstatēta Latvijā ļoti reta mieturalģe *Chara strigosa*.

Periodiski pārplūstoša dūņainā un smilšainā pludmale Svētupes grīva

Niedru pļaušana ziemā

Lai saglabātu unikālo piejūras dabu un lai nepieļautu šeit sastopamo ļoti reto biotopu, augu un dzīvnieku sugu izzušanu, ir nepieciešama pļavu atjaunošana un apsaimniekošana. Ir izstrādāts pasākumu komplekss, kurā paredzēta regulāra niedru pļaušana un zāļaino platību noganīšana.

Randu pļavas ir iekļautas putniem starptautiski nozīmīgo vietu sarakstā. Šeit regulāri ligzdo līdz 44 ūdensputnu un bridējputnu sugu pārstāvji, piemēram, mazais zīriņš, jūras zīriņš, Šinca šņibītis, jūras žagata, smilšu tārtiņš, bārdzīlīte, niedru kāpelētājķauķis, stepes čipste, jūrmalas dižpīle, kā arī citas piļu un kaiju sugas. Samērā biežs viesis ir melnais stārķis. Rudenī un pavasarī randu pļavas ir nozīmīga barošanās un atpūtas vieta daudziem no arktiskajiem apgabaliem caurceļojošiem putniem. Putnu vērošanai ir izveidota ipaša platforma.

Pļavu noganīšana

Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts

Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta piekrastes daļa ir bagāta ar Eiropas Savienības Biotopu direktīvā minētiem aizsargājamiem biotopiem. Nozīmīgākie no tiem ir smilšakmens atsegumi jūras krastā, jūrmalas pļavas, lagūnas, daudzgadīgs augājs akmeņainās pludmalēs un pārmitri platlapju meži.

Jumstiņu gladiola
(*Gladiolus imbricatus*)

Zemeņu āboliņš
(*Triofolium fragiferum*)

Melnais stārķis
(*Ciconia nigra*)

Atvašu saulrietenis
(*Jovibarba sobolifera*)

Pelēkā kāpa ar kadiķu audzi Skultes pagastā

Vidzemes akmeņainā jūrmala ir jūras krasta posms ar smilšakmens klintīm un kraujām, stāvkrastiem un savdabīgiem laukakmeņu sakopojumiem gan pludmalē un krasta zemūdens nogāzē, gan piekrastes mežā. Šeit atrodas arī Ķurmragi, kas ir izteiktākais zemesrags Rīgas jūras līča Vidzemes piekrastē. Vidzemes akmeņainā jūrmala ir iekļauta dabas lieguma „Vidzemes akmeņainā jūrmala” teritorijā. Veczemju klintis ir iespaidīga smilšakmens klinšu grupa Vidzemes akmeņainajā jūrmalā. Viļņu darbības rezultātā ir izveidojies līdz 6 m augsts krasta atsegums ar nelielām alām.

Akmeņainā pludmale

Grota Mantiņu smilšakmens atsegumā

Praktiska infomācija

Policija — 02, 4071562

Ātrā medicīniskā palīdzība — 03, 4041600

Ugunsdzēsības un glābšanas dienests — 01, 112, 4041101

Vides valsts inspekcija — 7084200

Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta administrācija. Rīgas ielā 10a, Salacgrīva, LV-4033.

E-pasts biosfera@biosfera.gov.lv. Tālr. 4071408. Fakss 4071407

Salacgrīvas pilsētas ar lauku teritoriju dome. Salacgrīva, Smilšu ielā 9, LV-4033. E-pasts dome@salacgriva.lv.

Tālr. 4071973. Fakss 4071993

Salacgrīvas tūrisma informācijas centrs. Rīgas ielā 10a, Salacgrīva, LV-4033. E-pasts saltic@latnet.lv. Tālr. 4041254

Ainažu pilsētas dome. Ainaži, Parka ielā 16, LV-4035. E-pasts ainazu.dome@apollo.lv. Tālr. 4071310. Fakss 4071309

Liepupes pagasta padome. Liepupes pagasts, Dunte, „Pagastnams”, LV-4023. Tālr. 4020142

Informācijas lapa ir sagatavota projekta LIFE2002NAT/LV/8498 “Piekrastes biotopu aizsardzība un apsaimniekošana Latvijā” ietvaros. Projekta mērķis ir Eiropas Savienības aizsargājamo piekrastes biotopu aizsardzība Latvijā.

Teksts un fotogrāfijas: Andris Soms

Iespiests tipogrāfijā McĀbols

© Latvijas Universitāte, 2005

**Ziemeļvidzemes
biosfēras rezervāta
piekrastes daļa**

